

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

Guidelines for developing creative leadership of teachers in small schools under the Office of the Primary Educational Service Area of Ang Thong

เพ็ญประภา สุขนที^{1*}

Penprpa Sukhontee^{1*}

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ; Faculty of Education, Rangsit University, Thailand.

*Corresponding Author; e-mail : Penprapa03102537@gmail.com

DOI : 10.14456/jasrru.2025.34

Received : April 30, 2025; Revised : June 18, 2025; Accepted : June 20, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง และ2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างคือ ครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จำนวน 201 คน โดยใช้เกณฑ์กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Mogan, 1970) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มาตรฐานประเมินค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI modified) และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในภาพรวม อยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านความยืดหยุ่น มีค่าดัชนีสูงที่สุด ($PNI_{modified} = 0.066$) 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ทั้งหมด 4 ด้าน มี 13 แนวทางพัฒนา คือ 1) ด้านความยืดหยุ่น มี 3 แนวทางพัฒนา 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ มี 4 แนวทางพัฒนา 3) ด้านการมีจินตนาการ มี 3 แนวทางพัฒนา 4) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มี 3 แนวทางพัฒนา

คำสำคัญ (Keywords) : ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู, โรงเรียนขนาดเล็ก, แนวทางการพัฒนา

Citation : Sukhonte, P. (2025). Guidelines for developing creative leadership of teachers in small schools under the Office of the Primary Educational Service Area of Ang Thong. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(3), 183–196.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.34>

Abstract

The objectives of this research were to study the current conditions, desirable conditions, needs, and to propose guidelines for developing creative leadership of teachers in small schools under the Office of the Ang Thong Primary Educational Service Area. A mixed-methods research approach was employed. The sample consisted of 201 teachers from small schools under the Office of the Ang Thong Primary Educational Service Area. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan (1970) table. The stratified random sampling method was employed to classify the population into strata, and the simple random sampling method was then used to select samples from each stratum. The research tool was a questionnaire with 5-point rating scales. Statistics used to analyze the data included frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and Priority Needs Index Modified (PNI modified). In addition, semi-structured interviews were conducted with five experts and analyzed through content analysis.

The research results revealed that 1) the current situation of creative leadership development of teachers is at a high level overall. The desired condition of the development of creative leadership of teachers in general has the highest mean value, at the highest level, namely, the aspect of individual consideration. The aspect with the highest need is flexibility, which has the highest index value (PNI modified = 0.066). 2) Guidelines for developing creative leadership of teachers in small schools under the Office of the Ang Thong Primary Educational Service Area, comprise a total of four areas, with 13 development guidelines, namely: 1) Flexibility, with three development approaches; 2) Vision, with four development approaches; 3) Imagination, with three development approaches; and 4) Individuality, with three development approaches.

Keywords : Creative Leadership of Teachers, Small Schools, Development Guidelines

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันโลกอยู่ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการปกครองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การศึกษาามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ทักษะ และความสามารถในการปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การศึกษาจึงเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ ซึ่งการพัฒนาประเทศในทุกมิติจำเป็นต้องเริ่มจากการพัฒนาคนเป็นลำดับแรก

การพัฒนาคนนั้นสามารถดำเนินการได้หลายวิธี แต่การจัดการศึกษาเป็นกลไกหลักที่มีบทบาทในการหล่อหลอมความรู้ เจตคติ และทักษะของประชากร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สามารถทำได้หลายวิธี แต่การศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยหล่อหลอมความรู้ เจตคติ และทักษะของคนในสังคม โดยเฉพาะบุคลากรทาง

Citation : เพ็ญประภา สุคนธ์. (2568). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง. วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 3(3), 183–196. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.34>

การศึกษาซึ่งมีบทบาทหลักในการขับเคลื่อนคุณภาพการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (คุณาวุฒิ สิงห์ทอง, 2561) ระบุว่า ผู้นำควรตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เข้าใจศักยภาพและความรับผิดชอบของผู้ตาม และสามารถส่งเสริมพัฒนาการทำงานของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ในบริบทของสถานศึกษา “ผู้นำเชิงสร้างสรรค์” มีความสำคัญในการกำหนดทิศทาง พัฒนาแนวคิด และสร้างความร่วมมือภายในองค์กร ซึ่งต้องอาศัยความยืดหยุ่นในการปรับตัว (พรสุตา แก้วสุวรรณ, 2563) อธิบายว่า ความยืดหยุ่นคือ ความสามารถของครูในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ มีอิสระทางความคิด และเลือกวิธีการทำงานที่เหมาะสมกับตนเอง ขณะเดียวกัน (สุรศักดิ์ ปักกระโท, 2560) เสริมว่า ผู้นำที่ดีต้องกล้าเผชิญปัญหา มีความคิดริเริ่ม วิสัยทัศน์ และจินตนาการ ซึ่งล้วนเป็นคุณลักษณะที่จะช่วยผลักดันองค์กรไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน

จากแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดอ่างทอง พ.ศ. 2566–2570 พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ประสบปัญหาขาดแคลนครู ครูและบุคลากรต้องรับภาระงานหลายด้าน ทั้งการสอนและงานธุรการ ส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการเรียนรู้และความต่อเนื่องในการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง, 2566) สถานการณ์นี้สะท้อนถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู เพื่อให้สามารถปรับตัว รับมือกับข้อจำกัด และบริหารจัดการภารกิจในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก จึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และพัฒนาองค์ความรู้ให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันตามมาตรฐานสากล ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจศึกษาสภาพภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพครูและยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพพึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร โดยเฉพาะในบริบทของการศึกษา ซึ่งต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านสังคม เทคโนโลยี และความต้องการของผู้เรียน นักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่หลากหลาย โดย

Citation : Sukhonte, P. (2025). Guidelines for developing creative leadership of teachers in small schools under the Office of the Primary Educational Service Area of Ang Thong. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(3), 183–196.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.34>

(Stoll and Temperley, 2009) ให้ความสำคัญกับ “ความยืดหยุ่น” และ “การเปิดรับสิ่งใหม่” ที่ช่วยให้ผู้นำสามารถปรับตัวและริเริ่มสิ่งใหม่ได้อย่างเหมาะสม (จันทร์ธิดา รัตนโกสุม, 2561) มองว่า ผู้นำที่ดีต้อง “กล้าคิด กล้าทำ” และพร้อมขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรอย่างสร้างสรรค์ ขณะที่ (Robinson, 2007) เน้นความสำคัญของ “ความเป็นปัจเจกบุคคล” ซึ่งสะท้อนถึงการยอมรับความแตกต่างของสมาชิกและการส่งเสริมศักยภาพรายบุคคล ส่วน (พรสุตา แก้วสุวรรณ, 2563) ได้เน้นเรื่อง “วิสัยทัศน์ที่ชัดเจน” ซึ่งช่วยกำหนดทิศทางขององค์กรและสร้างแรงจูงใจผ่านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

จากการสังเคราะห์แนวคิดทั้งหมด พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ ได้แก่ ความยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล วิสัยทัศน์ และทักษะการสื่อสาร ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบที่ช่วยให้ผู้นำในสถานศึกษา สามารถขับเคลื่อนองค์กรสู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

นักวิชาการ/แหล่งอ้างอิง	องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	รายละเอียดเพิ่มเติม
Stoll and Temperley (2009)	ความยืดหยุ่นและการเปิดรับสิ่งใหม่	ปรับตัวต่อสถานการณ์ใช้จินตนาการสร้างสรรค์
จันทร์ธิดา รัตนโกสุม (2561)	กล้าคิด กล้าทำสิ่งใหม่	กล้าแสดงออก คิดริเริ่มเพื่อการเปลี่ยนแปลง
Robinson (2007)	การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	เข้าใจความแตกต่างส่งเสริมศักยภาพรายบุคคล
พรสุตา แก้วสุวรรณ (2563)	วิสัยทัศน์และการสื่อสารที่ชัดเจน	กำหนดทิศทางองค์กรมีการสื่อสารสร้างแรงจูงใจในทีม

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์แนวคิดของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) (ถ้ามี)

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในงานวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยจำแนกเป็น 7 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองอ่างทอง (จำนวน 16 โรงเรียน) อำเภอไชโย (จำนวน 8 โรงเรียน) อำเภอป่าโมก (จำนวน 7 โรงเรียน) อำเภอโพธิ์ทอง (จำนวน 23 โรงเรียน) อำเภอวิเศษชัยชาญ (จำนวน 22 โรงเรียน) อำเภอสามโก้ (จำนวน 7 โรงเรียน) และอำเภอแสวงหา (จำนวน 10 โรงเรียน) มีสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดจำนวน 93 โรงเรียน รวมประชากร 438 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือครูในโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 201 คน คน โดยใช้เกณฑ์กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Mogan, 1970) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

1.การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา

Citation : Sukhonte, P. (2025). Guidelines for developing creative leadership of teachers in small schools under the Office of the Primary Educational Service Area of Ang Thong. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(3), 183–196.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.34>

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง เพื่อกำหนดตัวแปรและค่านิยามศัพท์ ตลอดจนศึกษาเทคนิคการเขียนแบบสอบถามเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามต่อไป

1.2 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง เป็นแบบสอบถามแบบตอบสนองคู่ (Duel-response format) ชนิด 5 ระดับ โดยมีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) ความยืดหยุ่น 3) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 4) การมีจินตนาการ

1.3 นำเครื่องมือในการวิจัยที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องความสอดคล้องของข้อคำถามแล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ความถูกต้องด้านการใช้ภาษาของข้อคำถาม ความครอบคลุมของรายการข้อคำถามโดยใช้เกณฑ์การพิจารณาแล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item Objective Congruence: IOC) เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

1.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1984) ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 0.95 จากค่าความเชื่อมั่นสภาพปัจจุบันเท่ากับ 0.912 และสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.984

1.5 ปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

1.6 เครื่องมือของการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi- Structured Interview) เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ การหาคุณภาพเครื่องมือโดยกำหนดประเด็นหลักที่ได้จากการศึกษาเอกสารและผลการศึกษาของแบบสอบถามมาจัดทำร่างแบบสัมภาษณ์ และรายการข้อคำถามแต่ละประเด็นที่ศึกษา ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและนำไปตรวจสอบคุณภาพแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จากนั้นแก้ไขปรับปรุงแล้วนำไปสัมภาษณ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง เป็นแบบสอบถามแบบตอบสนองคู่ (Duel-Response Format) ชนิด 5 ระดับ โดยมีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) ความยืดหยุ่น 3) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 4) การมีจินตนาการ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในแบบสอบถามโดยใช้คำถามปลายเปิด เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

2.เครื่องมือที่ใช้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เพื่อการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ประกอบไปด้วย 1) ผู้บริหารระดับนโยบาย จำนวน 1 คน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน 3) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน 4) ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน โดยมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัสและทำการวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ในแต่ละข้อโดยนำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) จำแนกเป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้าน โดยใช้เกณฑ์การแปลผลค่าคะแนนเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

2.3 การวิเคราะห์การจัดลำดับความต้องการจำเป็น ของความต้องการจำเป็นของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองนั้น ใช้การกำหนดดัชนีความต้องการจำเป็นใช้สูตร $PNI_{modified}$ ได้พิจารณาเรียงลำดับค่าดัชนี $PNI_{modified}$ จากมากไปหาน้อย และกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ สูงนั้นถือว่ามีความสภาพปัจจุบันที่มีปัญหา แสดงว่า มีความต้องการจำเป็นที่ต้องเร่งการพัฒนา สำหรับกลุ่มที่มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ต่ำ เป็นสภาพของการปฏิบัติที่ดีอยู่แล้ว โดยใช้สูตรในการคำนวณ PNI แบบปรับปรุงที่ปรับปรุงจากสูตรดั้งเดิม ของ สุวิมล ว่องวาณิช (2550)

2.4 การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ที่ใช้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นั้น มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้ได้ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่สอดคล้องกัน มาเป็นบทสรุปด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) มาสังเคราะห์กับข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองต่อไป

ผลการวิจัย (Research Results)

1.ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 62.2 และเป็นเพศชาย จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 51.7 รองลงมา คือ มีอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 และมีอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 มีอายุ 51-60 ปี จำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 0.5 มีอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 1

Citation : Sukhonte, P. (2025). Guidelines for developing creative leadership of teachers in small schools under the Office of the Primary Educational Service Area of Ang Thong. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(3), 183–196.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.34>

คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ระดับชั้นที่สอน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ ครูระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 83.6 รองลงมา คือ ครูระดับชั้นปฐมวัย จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4 ตำแหน่ง/วิทยฐานะ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่ง ครูผู้ช่วย จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8 รองลงมา คือ มีตำแหน่งครู ไม่มีวิทยฐานะ จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9 และมีตำแหน่ง ครูชำนาญการ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 มีตำแหน่งครูอัตราจ้าง จำนวน 13 คนคิดเป็นร้อยละ 6.5 มีตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 มีตำแหน่งครูพนักงานราชการ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 มีตำแหน่งครูพี่เลี้ยง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 วุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 93.0 รองลงมา คือ มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 และมีวุฒิการศึกษาอื่นๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมา คือ มีประสบการณ์ในการทำงาน 6 -10 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3 มีประสบการณ์ในการทำงาน 11 – 20 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 18.9 และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลภาพรวมเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

(n = 201)

ตัวแปร	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. การมีวิสัยทัศน์	4.25	0.61	มาก	4.52	0.68	มากที่สุด	0.0635	2
2. ความยืดหยุ่น	4.25	0.59	มาก	4.53	0.67	มากที่สุด	0.0650	1
3. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจก	4.28	0.58	มาก	4.54	0.66	มากที่สุด	0.0600	4
4. มีจินตนาการ	4.25	0.58	มาก	4.52	0.66	มากที่สุด	0.0634	3
ค่าเฉลี่ยรวม	4.25	0.59	มาก	4.52	0.66	มากที่สุด	0.0630	-

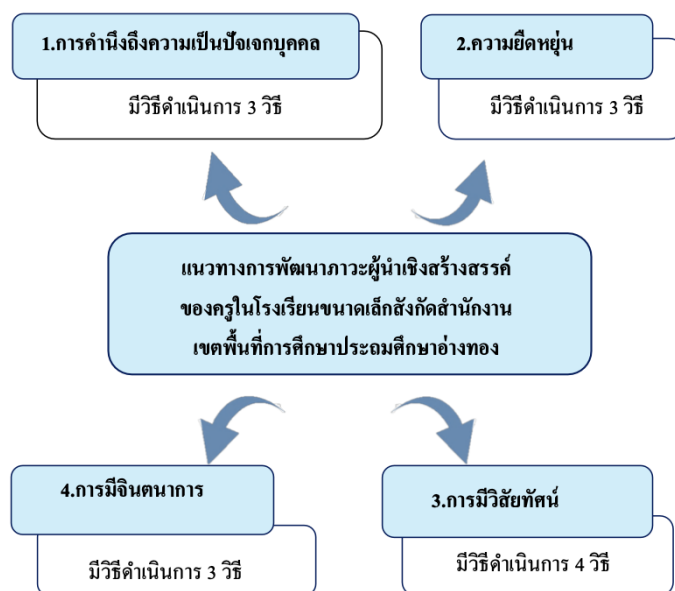
จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลภาพรวมเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง พบว่า

สภาพปัจจุบันในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.25. S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.28 S.D. = 0.58) รองลงมาคือด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X}$ = 4.25 S.D. = 0.61) และรองลงมาคือ ด้านความยืดหยุ่น ($\bar{X}$ = 4.25 S.D. = 0.59) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมีจินตนาการ ($\bar{X}$ = 4.25 S.D. = 0.58) ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.52 S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.54 S.D. = 0.66) รองลงมาคือ ด้านความยืดหยุ่น ($\bar{X}$ = 4.53 S.D. = 0.67) รองลงมาคือด้านการมีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.52 S.D. = 0.68) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมีจินตนาการ ($\bar{X}$ = 4.52 S.D. = 0.66) ตามลำดับ

ความต้องการจำเป็นในภาพรวม มีค่าดัชนี (PNI_{modified} = 0.063) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความยืดหยุ่น มีค่าดัชนีสูงสุด (PNI_{modified} = 0.066) รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ มีค่าดัชนี (PNI_{modified} = 0.063) และด้านการมีจินตนาการ มีค่าดัชนี (PNI_{modified} = 0.063) และ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีค่าดัชนีน้อยที่สุด (PNI_{modified} = 0.060)ตามลำดับ

3.ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวทางหรือวิธีการในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จากการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามและข้อค้นพบจากข้อมูลเชิงคุณภาพจากการเก็บข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้สรุปแนวทางการพัฒนาภาวะเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

ภาพที่ 2 ภาพสรุปผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาภาวะเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

Citation : Sukhonte, P. (2025). Guidelines for developing creative leadership of teachers in small schools under the Office of the Primary Educational Service Area of Ang Thong. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(3), 183–196.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.34>

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทองผู้วิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายตามลำดับ ดังนี้

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

สภาพปัจจุบัน จากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การมีวิสัยทัศน์ และ ความยืดหยุ่น และน้อยที่สุดคือ การมีจินตนาการ อาจมีสาเหตุจากโรงเรียนมีเป้าหมายในการกิจของสถานศึกษาที่ร่วมมือกันทำขึ้นผ่านกระบวนการวางแผนกลยุทธ์เพื่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพเป็นพื้นฐาน ประกอบกับการเปิดโอกาสให้บุคลากรพัฒนาตนเองเป็นหนึ่งในหัวใจสำคัญที่ผู้นำสถานศึกษาให้ความสำคัญ บุคลากรได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การรับฟัง และการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล สิ่งนี้ช่วยเสริมสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และส่งเสริมให้มีการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ ด้วยการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและนำเสนอแนวคิดใหม่ๆ โรงเรียนจึงสามารถสร้างสรรค์สิ่งที่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการศึกษาของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ คุณาวุฒิ สิงห์ทอง (2561) ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 พบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล สภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับมากนั้น ผู้วิจัยคิดว่า อาจมีสาเหตุจากการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชั้นต้องคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลของครูอย่างลึกซึ้ง การรับรู้และเข้าใจถึงความแตกต่างของบุคลิกภาพและสไตล์การสอนของครูแต่ละคนนั้นเป็นสิ่งสำคัญ โปรแกรมนี้จึงมุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการเติบโตของครูแต่ละคนอย่างเหมาะสม ด้วยการให้โอกาสครูได้แสดงออกและทดลองในบทบาทผู้นำที่แตกต่างกัน เพื่อค้นพบศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง

สภาพที่พึงประสงค์ จากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล เช่นเดียวกับสภาพปัจจุบันนั้น อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ความยืดหยุ่น และการมีวิสัยทัศน์ และน้อยที่สุดคือ การมีจินตนาการ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุจาก เมื่อเรารับฟังและยอมรับความคิดเห็นต่างๆ ระหว่างบุคคล เราจะได้เรียนรู้จากมุมมองที่หลากหลาย ซึ่งช่วยให้เรามีความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น การรู้จักจุดเด่น จุดด้อย และขีดความสามารถของตนเองช่วยให้เราพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ร่วมงาน เป็นการเสริมสร้างความสามัคคีและทำให้บรรยากาศการทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น โดยสรุปการวิเคราะห์บุคลิกด้านต่างๆ ของแต่ละบุคคลในโรงเรียนจะช่วยให้ครูปรับตัวและปฏิบัติต่อกันด้วยความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจ ซึ่งเป็นพื้นฐานของความสัมพันธ์ที่ดีในสังคมที่หลากหลายซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพิตรพิบูล มนทาน้อย (2566) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาปีงภาพ ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารให้ความสำคัญกับความต้องการแต่ละบุคคลเพื่อสนับสนุนให้บรรลุผลสำเร็จและเกิดพัฒนาโดยผู้นำจะเปรียบเสมือนผู้ฝึกสอนหรือผู้ให้คำปรึกษาปรึกษาที่สร้างสรรค์ โอกาสที่ดีในการสร้างสรรค์ในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เห็นถึงคุณค่า ความหลากหลาย และหลีกเลี่ยงการควบคุม

ความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาภาวะเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ทั้ง 4 ด้าน ด้วยการหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Need Index : PNI) จากผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนี (PNI modified) สูงที่สุด คือ ความยืดหยุ่น มีค่าดัชนีสูงที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะเห็นว่าความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ทั้งนี้อาจมีสาเหตุจาก การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ในด้านความยืดหยุ่นของครูเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ลักษณะของการปฏิบัติงานที่มีความยืดหยุ่น ทั้งด้านเวลา และเป้าหมายความสำเร็จ จะช่วยให้ผลลัพธ์ของงานมีประสิทธิภาพ ครูที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับความแตกต่างของเพื่อนร่วมงานและความสามารถของตนเองรวมถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดได้สอดคล้องกับแนวคิดของพัชรภรณ์ นະภีใจ (2564) ศึกษาเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 พบว่า ด้านการมีความยืดหยุ่น จากการศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีความสามารถในการคิดและมองปัญหาพร้อมทางออกในมุมมองที่หลากหลายทิศทาง ผู้บริหารมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนความคิด และกระบวนการทำงานตามสถานการณ์และบริบทที่เปลี่ยนแปลงให้อิสระในการปฏิบัติทำงาน และการตัดสินใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่เคร่งเครียดและไม่พยายามจับผิดผู้ใต้บังคับบัญชาจนเกินไป มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไข กฎ ระเบียบและวิธีการที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีใจเปิดกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน และสามารถนำสถานศึกษาสู่การเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์ เพื่อการเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน

แนวทางการพัฒนาภาวะเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง จากการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามและข้อค้นพบด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพจากการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) นั้น ผู้วิจัยพบว่า มีแนวทางการพัฒนา 4 องค์ประกอบโดยเรียงลำดับจากความต้องการจำเป็นดังนี้

1. ด้านความยืดหยุ่น แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูคือ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานให้สะอาด ร่มรื่น และปลอดภัยช่วยให้ครูมีสมาธิ ลดความเครียด สามารถช่วยให้ครูมีจิตใจที่เข้มแข็งและยืดหยุ่น และสามารถคิดสร้างสรรค์แนวทางการสอนได้อย่างเต็มที่และการทำงานมีประสิทธิภาพ ร่วมกันการวางแผนปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ กำหนดแผนงานที่ชัดเจน และมีทิศทางเดียวกันสอดคล้องกับ

ภารกิจของสถานศึกษา จัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมจะช่วยให้ครูบริหารเวลาได้ดีขึ้น พร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมความยืดหยุ่นในการทำงานด้วยการเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ส่งเสริมให้เกิดการคิดนอกกรอบ และสร้างสรรค์แนวทางใหม่ ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา

2. ด้านการมีวิสัยทัศน์ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูคือ การสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมอบรมพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ การเปิดรับฟังความคิดเห็นและสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ครูรู้สึกมั่นใจและมีส่วนร่วมในการทำงาน ผู้บริหารควรสนับสนุนการริเริ่มความคิดสร้างสรรค์และไม่ปิดกั้นความคิดใหม่ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ต่อเนื่อง การทำงานเป็นทีมและการวางแผนที่ชัดเจนช่วยให้ครูสามารถบรรลุเป้าหมายการสอนร่วมกันได้ การส่งเสริมความสามารถและการแสดงออกของครูเป็นวิธีที่ดีในการเพิ่มความมั่นใจและสานต่อการพัฒนาศักยภาพ นอกจากนี้ การติดตามและประเมินผลต่อเนื่องจะช่วยปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ การยกย่องความสำเร็จไม่เพียงแต่สร้างแรงจูงใจให้ครูพัฒนาต่อไป แต่ยังสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันในสถาบันการศึกษาได้อย่างยั่งยืน

3) ด้านการมีจินตนาการ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูคือ การระดมทรัพยากรในการจัดหาทุนเพื่อให้ครูสามารถเข้าร่วมการอบรมและพัฒนาความสามารถเพิ่มเติม เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าในอนาคตทางการศึกษา การสนับสนุนครูให้เข้าร่วมการอบรมและพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ไม่เพียงแต่จะยกระดับความรู้และความสามารถของครูเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนอีกด้วย ทุนสนับสนุนนี้อาจมาจากหลายแหล่ง เช่น หน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน หรือแม้กระทั่งการระดมทุนจากชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีการจัดการใช้ทุนอย่างมีประสิทธิภาพ ครูจะมีโอกาสเข้าถึงหลักสูตรที่ทันสมัย เรียนรู้เทคนิคการสอนแบบใหม่ และสร้างเครือข่ายกับครูท่านอื่น ๆ ที่มีเป้าหมายร่วมกัน นอกจากนี้ การเข้าร่วมการอบรมยังช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจในตนเอง และสามารถนำความรู้ใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในการสอนให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดได้

4) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูคือ การสนับสนุนครูในการศึกษาต่ออย่างอดทนทางวิชาชีพเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการสอนและการบริหารจัดการในสถานศึกษา การให้โอกาสครูได้เข้าร่วมการอบรมหรือสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพจะช่วยให้ครูมีความเข้าใจในแนวคิดใหม่ๆ และเทคนิคการสอนที่ทันสมัย นอกจากนี้ การให้ครูมีโอกาสดูแลแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับครูจากสถานศึกษาต่างๆ ยังเป็นการเปิดโอกาสให้เรียนรู้และปรับใช้วิธีการที่หลากหลาย การสนับสนุนในด้านวิชาการนี้ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอน แต่ยังเสริมสร้างความมั่นใจและความพึงพอใจในอาชีพครูอีกด้วย การให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูยังเป็นการลงทุนที่มีคุณค่าเนื่องจากครูที่มีความรู้และทักษะที่ดีจะสามารถสร้างแรงบันดาลใจและพัฒนานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็น ด้านความยืดหยุ่นของครู พบว่ามีจุดแข็งในด้านการเปิดรับสิ่งใหม่ ๆ และการเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลง อย่างไรก็ตาม ยังมีบางประเด็นที่ต้องได้รับการส่งเสริมเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาทักษะความยืดหยุ่นให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น คือการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาที่มีค่าดัชนีต่ำสุดสะท้อนให้เห็นว่าครูอาจยังขาดแนวทางการแก้ปัญหาที่สร้างสรรค์ เสนอให้หน่วยงานศึกษาธิการกำหนดนโยบายการฝึกอบรมหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดเชิงสร้างสรรค์ เช่น การใช้กรณีศึกษา การระดมสมอง หรือการใช้เทคนิคออกแบบการคิดนอกกรอบและมีอิสระทางความคิด การปรับปรุงการทำงานเชิงรุกในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและท้าทาย ที่แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าครูสามารถปรับตัวได้ดีเมื่อเผชิญการเปลี่ยนแปลง แต่ควรเสริมทักษะการวางแผนล่วงหน้าและการบริหารจัดการความไม่แน่นอน เช่น การฝึกแก้ปัญหาแบบฉับพลันหรือการจำลองสถานการณ์ที่ซับซ้อน รวมถึงการพัฒนาการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการทำงานร่วมกันอย่างหลากหลาย ที่แสดงถึงการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นจุดแข็งของครู แต่ควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น อาจใช้เวทีสนทนาเชิงวิชาการ หรือการแลกเปลี่ยนหมุนเวียนกันในกลุ่มเพื่อนที่ทางวิชาการเพื่อเพิ่มมุมมองที่หลากหลายซึ่งการทำงานแบบยืดหยุ่นต้องอาศัยการบริหารเวลาและการจัดลำดับความสำคัญให้ดี ควรมีการอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดที่ยืดหยุ่นหรือเทคนิคการทำงานแบบเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อลดความตึงเครียดและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการอบรมภาวะผู้นำต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพื่อเป็นการหาแนวทางในการพัฒนาครูให้มีคุณลักษณะของผู้นำที่สมบูรณ์ต่อไป

2.2 ควรทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของข้าราชการครูในบริบทที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนในสังกัดต่าง ๆ เช่น โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนเอกชน เป็นต้น เพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นและหาแนวทางในการพัฒนาเพื่อเป็นมาตรฐานกลางในการแก้ไขปัญหา

เอกสารอ้างอิง (References)

- คุณาวุฒิ สิงห์ทอง. (2561). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครู สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].
- จันทร์ธิดา รัตนโกสุม. (2561). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].
- พรสุดา แก้วสุวรรณ. (2563). การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนวัดประตู่ใหญ่ อำเภอดงหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี].
- พัชรภรณ์ นะภิเษก. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย]

Citation : Sukhonte, P. (2025). Guidelines for developing creative leadership of teachers in small schools under the Office of the Primary Educational Service Area of Ang Thong. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(3), 183–196.

<https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.34>

พะเยา].

พิตรพิบูล มนทาน้อย. (2566). *ความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดอ่างทอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566-2570*. จาก <https://www.atgspeo.go.th>

สุรศักดิ์ ปักกระโถ. (2561). *การศึกษาบทบาทภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].

Krejcie, R.V., and D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 607-610.

Robinson, K. (2007). *The Principles of Creative Leadership*. New York: McGraw-Hill.

Stoll, L. & Temperley, J. (2009). *Creative Leadership: A challenge of our times*. *School Leadership and Management*, 29 (1), 63-76.

Citation : เพ็ญประภา สุคนธ์. (2568). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง*. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*, 3(3), 183–196. <https://doi.org/10.14456/jasrru.2025.34>

